

"Тігін өндірісі және киімді модельдеу" кәсіби стандартын бекіту туралы

Күші жойғал

Қазақстан Республикасы Индустрия және жаңа технологиялар министрінің м.а 2013 жылғы 30 желтоқсандағы № 456 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2014 жылы 5 мамырда № 9399 тіркелді. Күші жойылды - Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 2023 жылғы 30 қаңтардағы № 60 бұйрығымен

Ескерту. Күші жойылды – ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 30.01.2023 № 60 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексінің 138-5-бабының 3-тармағына сәйкес **БҰЙЫРАМЫН:**

1. Қоса берілген "Тігін өндірісі және киімді модельдеу" кәсібистандарты бекітілсін.

2. Қазақстан Республикасы Индустрия және жаңа технологиялар министрлігінің Өнеркәсіп комитеті (Б.А. Қасымбеков) заңнамада белгіленген тәртіпте:

1) Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде осы бұйрықтың мемлекеттік тіркелуін;

2) Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде осы бұйрық мемлекеттік тіркелгеннен кейін күнтізбелік он күн ішінде бұқаралық ақпарат құралдарында және "Әділет" ақпараттық-құқықтық жүйесінде ресми жариялауға жіберуді;

3) Қазақстан Республикасы Индустрия және жаңа технологиялар министрлігінің интернет-ресурсында осы бұйрықтың орналасуын қамтамасыз етсін.

4. Осы бұйрықтың орындалуын бақылауды өзіме қалдырамын.

5. Осы бұйрық оның алғаш рет ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасы

Индустрия және жаңа технологиялар

министрінің міндетін атқарушы

А. Рау

"КЕЛІСІЛГЕН"

Қазақстан Республикасы

Еңбек және халықты әлеуметтік

қорғау министрі

_____ Т. Дүйсенова

2014 жылғы 26 наурыз

Қазақстан Республикасы
Индустрия және жаңа технологиялар
министрінің міндетін атқарушының
2013 жылғы 30 желтоқсандағы
№ 456 бұйрығымен бекітілген

"Тігін өндірісі және киімді модельдеу"

кәсіби стандарты

1. Жалпы ережелер

1. "Тігін өндірісі және киімді модельдеу" кәсіби стандарты (бұдан әрі – КС) кәсіби қызмет саласындағы біліктілік деңгейіне, құзыретіне, мазмұнына, сапасына және еңбек жағдайларына қойылатын талаптарды анықтайды және:

1) еңбек нарығының қазіргі заман қажеттілігіне жауап беретін біліктілік талаптарын жаңартуға, кәсіби қызметтің мазмұнына бірыңғай талаптарды белгілеуге;

2) қызметкерлерді басқару саласында кең шеңбердегі міндеттерді шешуге;

3) білім беру стандарттарын, оқу жоспарларын, модульдік оқу бағдарламаларын әзірлеуге, сонымен қатар тиісті оқу-әдістемелік материалдарды әзірлеуге;

4) кәсіби даярлықтарын бағалауды жүргізуге және мамандардың біліктілік сәйкестігін растауға арналған.

2. КС негізгі пайдаланушылары:

1) білім беру ұйымдарының түлектері, қызметкерлер;

2) ұйымдардың басшылары мен қызметкерлері, ұйымдардың қызметкерлерді басқару бөлімшелерінің басшылары мен мамандары;

3) білім беру бағдарламаларын әзірлейтін мамандар;

4) кәсіби даярлықтарын бағалау және біліктілік сәйкестігін растау саласындағы мамандар.

3. КС негізінде қызметтің, лауазымның, біліктілікті арттырудың, қызметкерлерді аттестаттаудың, еңбекті ынталандыру жүйесінің және т.б. функционалдық модельдеріне қатысты ішкі, корпоративтік стандарттары әзірленеді.

4. Осы КС-да келесі терминдер мен анықтамалар қолданылады:

1) біліктілік – қызметкердің белгілі бір қызмет түрі шеңберінде еңбек міндеттерін сапалы орындауға дайын болу дәрежесі;

2) біліктілік деңгейі – орындалатын жұмыстардың күрделілігін, дербестігі мен жауапкершілігін сипаттайтын қызметкердің біліктілігіне (құзыреттеріне) қойылатын талаптар деңгейі;

3) еңбек мәні - белгілі бір еңбек құралдарының көмегімен өнім жасау мақсатында қызметкердің іс-қимылы бағытталатын зат;

4) еңбек құралдары – қызметкердің еңбек мәнін бастапқы күйден өнімге айналдыру үшін пайдаланатын құралдары;

5) еңбек қызметінің түрі – кәсіби қызмет саласының еңбек функцияларының тұтастай жиынтығынан және оларды орындауға қажетті құзыреттерден қалыптасқан құрамдас бөлігі;

6) еңбек функциясы – бизнес-үдеріс арқылы анықталатын және оларды еңбек қызметінің белгілі бір түрі шеңберінде орындау үшін қажетті құзыреттердің болуын көздейтін еңбек іс-қимылдарының біріктірілген және салыстырмалы түрде дербес жиынтығы;

7) кәсіби қызмет саласы – жалпы ықпалдасқан негізі (ұқсас және мақсаттылығы жақын объектілер, технологиялар, оның ішінде еңбек құралдары) бар және оларды орындау үшін ұқсас құзыреттер мен еңбек функцияларының жинағын көздейтін саланың еңбек қызметі түрлерінің жиынтығы;

8) КС – кәсіби қызметтің нақты саласындағы қызметкердің еңбек мазмұнына, сапасына, жағдайына және біліктілік деңгейіне, құзыреттеріне қойылатын талаптарды айқындайтын стандарт;

9) КС бірлігі – осы қызмет түрі үшін тұтас, аяқталған, салыстырмалы түрде дербес және маңызды болып табылатын нақты еңбек функциясының ашық сипаттамасынан тұратын КС құрылымдық элементі;

10) кәсіп – арнайы дайындықтың, жұмыс тәжірибесінің нәтижесінде пайда болған арнайы теориялық білім мен практикалық дағдылар кешенін білуді талап ететін еңбек қызметінің түрі;

11) құзырет – қызметкердің еңбек қызметінде білімін, білігі мен тәжірибесін қолдану қабілеті;

12) лауазым – жұмыс берушінің лауазымдық өкілеттіліктер мен лауазымдық міндеттер шеңбері жүктелген құрылымдық бірлігі;

13) міндет - нақты бір еңбек мәндері мен құралдарын пайдалана отырып, еңбек функциясын іске асырумен және нәтижеге қол жеткізумен байланысты іс-қимылдар жиынтығы;

14) сала - өнім шығаруда, өндіріс технологиясы, жұмыс істейтіндердің негізгі қорлары мен кәсіптік дағдыларында ортақ мақсаты бар кәсіпорындар мен ұйымдар жиынтығы;

15) салалық біліктілік шеңбері (бұдан әрі - СБШ) – салада танылатын біліктілік деңгейлерінің құрылымдалған сипаттамасы;

16) ұлттық біліктілік шеңбері (бұдан әрі - ҰБШ) – еңбек нарығында танылатын біліктілік деңгейлерінің құрылымдалған сипаттамасы;

17) функционалдық карта – еңбек қызметінің белгілі түрі қызметкерінің кәсіби қызметтің сол немесе өзге саласы шеңберінде орындайтын еңбек функциялары мен кәсіби міндеттерінің құрылымдалған сипаттамасы.

2. КС паспорты

5. Экономикалық қызметтің түрі: Тігін өндірісі және киімді модельдеу.

6. Кәсіби қызмет саласы: Тігін өндірісі.

7. Кәсіби қызмет саласының негізгі мақсаты: кестелеу, сызба үлгілерді пішу, модельдеу, дайындау, тігу.

8. Кәсіби қызмет түрлері, кәсіптер, біліктілік деңгейлері осы КС 1-қосымшасында көрсетілген.

3. Еңбек қызметі түрлерінің (кәсіптерінің) карточкалары

1-параграф. Кестеші

9. СБШ бойынша біліктілік деңгейі: 2-4.

10. Мүмкін болатын лауазым атауы:
кестеші.

11. Орындалатын еңбек функциясының жалпыланған сипаттамасы – түрлі ассортименттегі бұйымдарды кестелеу.

12. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланысы осы КС 2-қосымшасының 1-кестесінде көрсетілген.

13. Кестешінің еңбек жағдайына, біліміне және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар осы КС 2-қосымшасының 2-кестесінде көрсетілген.

14. Кестеші орындайтын еңбек функцияларын анықтайтын КС бірліктерінің тізбесі осы КС 2-қосымшасының 3-кестесінде көрсетілген.

15. Кестеші орындайтын КС бірліктерінің сипаттамасы осы КС 2-қосымшасының 4-кестесінде көрсетілген.

16. Кестешінің құзыреттеріне қойылатын талаптар осы КС 2-қосымшасының 5-7-кестелерінде көрсетілген.

2-параграф. Тігіп пішуші

17. СБШ бойынша біліктілік деңгейі: 3-4.

18. Мүмкін болатын лауазым атауы:
тігіп пішуші.

19. Орындалатын еңбек функциясының жалпыланған сипаттамасы – тоқыма материалды пішу.

20. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланысы осы КС 3-қосымшасының 1-кестесінде көрсетілген.

21. Тігіп пішушінің еңбек жағдайына, біліміне және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар осы КС 3-қосымшасының 2-кестесінде көрсетілген.

22. Тігіп пішуші орындайтын еңбек функцияларын анықтайтын КС бірліктерінің тізбесі осы КС 3-қосымшасының 3-кестесінде көрсетілген.

23. Тігіп пішуші орындайтын КС бірліктерінің сипаттамасы осы КС 3-қосымшасының 4-кестесінде көрсетілген.

24. Тігіп пішушінің құзыреттеріне қойылатын талаптар осы КС 2-қосымшасының 5-6-кестелерінде көрсетілген.

3-параграф. Техник-технолог

25. СБШ бойынша біліктілік деңгейі: 4.

26. Мүмкін болатын лауазым атауы:
техник-технолог.

27. Орындалатын еңбек функциясының жалпыланған сипаттамасы – жоғары сапалы тігін бұйымдары өндірісін нормативтік құжаттама талаптарына сәйкес ұйымдастыру.

28. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланысы осы КС 4-қосымшасының 1-кестесінде көрсетілген.

29. Техник-технологтың еңбек жағдайына, біліміне және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар осы КС 4-қосымшасының 2-кестесінде көрсетілген.

30. Техник-технолог орындайтын еңбек функцияларын анықтайтын КС бірліктерінің тізбесі осы КС 4-қосымшасының 3-кестесінде көрсетілген.

31. Техник-технолог орындайтын КС бірліктерінің сипаттамасы осы КС 4-қосымшасының 4-кестесінде көрсетілген.

32. Техник-технологтың құзыреттеріне қойылатын талаптар осы КС 4-қосымшасының 5-6-кестелерінде көрсетілген.

4-параграф. Модельер-конструктор

33. СБШ бойынша біліктілік деңгейі: 4.

34. Мүмкін болатын лауазым атауы:
модельер-конструктор.

35. Орындалатын еңбек функциясының жалпыланған сипаттамасы – бұйымды дайындауға модельдік құрастырмаларды дайындау.

36. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланысы осы КС 5-қосымшасының 1-кестесінде көрсетілген.

37. Модельер-конструктордың еңбек жағдайына, біліміне және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар осы КС 5-қосымшасының 2-кестесінде көрсетілген.

38. Модельер-конструктор орындайтын еңбек функцияларын анықтайтын КС бірліктерінің тізбесі осы КС 5-қосымшасының 3-кестесінде көрсетілген.

39. Модельер-конструктор орындайтын КС бірліктерінің сипаттамасы осы КС 5-қосымшасының 4-кестесінде көрсетілген.

40. Модельер-конструктордың құзыреттеріне қойылатын талаптар осы КС 5-қосымшасының 5-кестесінде көрсетілген.

5-параграф. Бас киім модашысы

41. СБШ бойынша біліктілік деңгейі: 3-4.

42. Мүмкін болатын лауазым атауы:

бас киім модашысы.

43. Орындалатын еңбек функциясының жалпыланған сипаттамасы – бас киім дайындау.

44. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланысы осы КС

6-қосымшасының 1-кестесінде көрсетілген.

45. Бас киім модашысының еңбек жағдайына, біліміне және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар осы КС 6-қосымшасының 2-кестесінде көрсетілген.

46. Бас киім модашысы орындайтын еңбек функцияларын анықтайтын КС бірліктерінің тізбесі осы КС 6-қосымшасының 3-кестесінде көрсетілген.

47. Бас киім модашысы орындайтын КС бірліктерінің сипаттамасы осы КС 6-қосымшасының 4-кестесінде көрсетілген.

48. Бас киім модашысының құзыреттеріне қойылатын талаптар осы КС 6-қосымшасының 5-кестесінде көрсетілген.

6-параграф. Тігінші

49. СБШ бойынша біліктілік деңгейі: 2-4.

50. Мүмкін болатын лауазым атауы:

тігінші.

51. Орындалатын еңбек функциясының жалпыланған сипаттамасы – табиғи, синтетикалық және аралас маталардан, тоқыма маталардан жеке тапсырыстар бойынша, эталон үлгілер, түрлі мақсаттағы киім бұйымдарының үлгілері бойынша конструктивтік тұрғыдан әртүрлі киім үлгілерін тігу.

52. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланысы осы КС 7-қосымшасының 1-кестесінде көрсетілген.

53. Тігіншінің еңбек жағдайына, біліміне және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар осы КС 7-қосымшасының 2-кестесінде көрсетілген.

54. Тігінші орындайтын еңбек функцияларын анықтайтын КС бірліктерінің тізбесі осы КС 7-қосымшасының 3-кестесінде көрсетілген.

55. Тігінші орындайтын КС бірліктерінің сипаттамасы осы КС 7-қосымшасының 4-кестесінде көрсетілген.

56. Тігіншінің құзыреттеріне қойылатын талаптар осы КС 7-қосымшасының 5-7-кестелерінде көрсетілген.

7-параграф. Тігуші

57. СБШ бойынша біліктілік деңгейі: 2-4.

58. Мүмкін болатын лауазым атауы:
тігуші.

59. Орындалатын еңбек функциясының жалпыланған сипаттамасы – машинада немесе қолмен түрлі материалдан бұйым тігу операцияларын орындау.

60. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланысы осы КС 8-қосымшасының 1-кестесінде көрсетілген.

61. Тігушінің еңбек жағдайына, біліміне және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар осы КС 8-қосымшасының 2-кестесінде көрсетілген.

62. Тігуші орындайтын еңбек функцияларын анықтайтын КС бірліктерінің тізбесі осы КС 8-қосымшасының 3-кестесінде көрсетілген.

63. Тігуші орындайтын КС бірліктерінің сипаттамасы осы КС 8-қосымшасының 4-кестесінде көрсетілген.

64. Тігушінің құзыреттеріне қойылатын талаптар осы КС 8-қосымшасының 5-7-кестелерінде көрсетілген.

4. КС әзірлеушілері

65. Қазақстан Республикасы Индустрия және жаңа технологиялар министрлігі КС әзірлеушісі болып табылады.

66. Келісу парағы, КС сараптамасы мен тіркелуі осы КС 9-қосымшасында келтірілген.

"Тігін өндірісі және киімді модельдеу"
кәсіби стандартына 1-қосымша

Еңбек қызметінің түрлері, кәсіптер, біліктілік деңгейлері

Реттік №	Қызмет түрінің атауы	Еңбек нарығының бағыттары ескерілген кәсіп атауы	01-2005 Қазақстан Республикасы Кәсіптердің мемлекеттік жіктеуішіне сәйкес кәсіп атауы	СБШ сәйкес біліктілік деңгейі

1	Түрлі асортименттегі бұйымдарды кестелеу	Кестеші	Кестеші	2-4
2	Тоқыма материалды пішу	Тіріп пішуші	Киім пішуші	3-4
3	Жоғары сапалы тігін бұйымдары өндірісін нормативтік құжаттама талаптарына сәйкес ұйымдастыру	техник-технолог	техник-технолог	4
4	Бұйымды дайындауға модельдік құрастырмаларды дайындау	модельер-конструктор	модельер-конструктор	4
5	Бас киім дайындау	Бас киім модашысы	Бас киім модашысы	3-4
6	Жеке тапсырыстар бойынша, эталон үлгілер, табиғи, синтетикалық және аралас маталардан, тоқыма маталардан конструктивтік ыңғайдан әр түрлі, түрлі мақсаттағы киім бұйымдарының үлгілері бойынша киім тігу	тігінші	тігінші	2-4
7	Машинада немесе қолмен түрлі материалдан бұйым тігу операцияларын орынай білу	тігуші	тігуші	2-4

"Тігін өндірісі және киімді модельдеу"
кәсіби стандартына 2-қосымша

1-кесте. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланысы

Қазақстан Республикасы Кәсіптердің мемлекеттік жіктеуіші (КМЖ)	
Базалық топ	7443 – кестеші
Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы (БТБА)	
БТБА шығарылымы, бөлімі	46-шығарылым, "Тігін өндірісі" (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы "24" желтоқсандағы № 493-ө-м бұйрығымен бекітілген)
БТБА бойынша кәсіп	Кестеші (1-6)
ҰБШ біліктілік деңгейі	

2	1-2
3	3-4
4	5-6

2-кесте. Кестешінің еңбек жағдайына, біліміне және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар

Кәсібі бойынша болуы мүмкін жұмыс орындары (кәсіпорындар, ұйымдар)		Тігін кәсіпорындарындағы жабдықталған және аттестатталған жұмыс орындары
Зиянды және қауіпті еңбек жағдайы		жоқ
Жұмысқа рұқсат берудің ерекше жағдайлары		Медициналық қарсы көрсетілімдердің жоқ болуы (086 нысан бойынша анықтама), ТҚ бойынша нұсқамадан өту
СБШ біліктілік деңгейі	Кәсіби білім алу мен оқыту деңгейі	Талап етілетін жұмыс тәжірибесі
2	Практикалық тәжірибе немесе негізгі орта білімнен кем емес жалпы орта білімі болған кезде кәсіби даярлау (білім беру мекемесі негізінде қысқа мерзімді курстар немесе корпоративті білім беру) не /немесе ересектерді қайта даярлау	Талап етілмейді
3	Практикалық тәжірибе не/немесе жалпы орта білім немесе негізгі орта білімнің негізінде техникалық және кәсіби білім немесе практикалық тәжірибесіз жалпы орта білім болған кезде кәсіби даярлау (білім беру мекемелерінің негізінде бір жылға дейін кәсіби даярлау бағдарламалары бойынша курстар немесе корпоративті оқыту).	СБШ 2-деңгейінде кем дегенде 1 жыл
4	Жоғары дәрежелі техникалық және кәсіби білім (қосымша кәсіби дайындық) және практикалық тәжірибе.	СБШ 3-деңгейінде кем дегенде 3 жыл

3-кесте. Кестеші орындайтын еңбек функцияларын анықтайтын КС бірліктерінің тізбесі

Еңбек функциясының №	Еңбек функциясының атауы (кәсіби стандарттың бірліктері)
1	Материалдар мен тиісті құрылғыларды дайындау
2	Түрлі ассортименттегі бұйымды тігу
3	Алынған үлгінің сапасын тексеру

4-кесте. Кестеші орындайтын КС бірліктерінің сипаттамасы

Еңбек функциясының №	Еңбек мәні	Еңбек құралдары	Міндеттер (еңбек іс-әрекеттері)
1	Материалдар	Қайталама престеу	1-1) Материалдарды дайындау немесе қосарлау
	Трафарет, бор, кқарындашы	үстел	1-2) Трафаретке сәйкес бормен суреттеу

2	Кестеге арналған жіптер, материал	Трафарет, бор, компьютерлік бағдарламалар	2-1) Түрлі ассортименттегі кестені тігу
3	Сызба жүйелері, нормативтік құжаттар	Құрылғылар	3-1) Кесте сапасын тексеру

5-кесте. СБШ бойынша 2-біліктілік деңгейіндегі кестешінің құзыреттеріне қойылатын талаптар

Міндет №	Жеке және кәсіби құзыреттері	Біліктері мен дағдылары	Білімі
1-1)	Қосарлау операциясы кезінде шектеулі жауапкершілікті және белгілі бір дербестік деңгейін көздейтін басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық қызмет	Материалды дайындау және бөлшектерді қосарлау	Қосарлау әдістері мен параметрлері
1-2)	Суретті бормен сызу кезінде шектеулі жауапкершілікті және белгілі бір дербестік деңгейін көздейтін басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық қызмет	Трафаретке сәйкес суретті бормен салу	Тиісті трафареттер бойынша бормен сызуға қойылатын талаптар

6-кесте. СБШ бойынша 3-біліктілік деңгейіндегі кестешінің құзыреттеріне қойылатын талаптар

Міндет №	Жеке және кәсіби құзыреттері	Біліктері мен дағдылары	Білімі
2-1)	Бұйымдарды кестелеу кезінде шектеулі жауапкершілікті және белгілі бір дербестік деңгейін көздейтін, басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық қызмет	Машиналарда немесе қолмен материалдарға аса күрделі көркем, түрлі түсті өрнектер тігіп салу	Түрлі өрнек пен сурет түрлерін түрлі тігіспен және техника түрімен тігу әдістері мен тәсілдерін білу; қолданылатын машиналардың конструктивтік ерекшеліктері мен пайдалану қағидасы

7-кесте. СБШ бойынша 4-біліктілік деңгейіндегі кестешінің құзыреттеріне қойылатын талаптар

Міндет №	Жеке және кәсіби құзыреттері	Біліктері мен дағдылары	Білімі

3-1)	Кесте сапасын тексеруде өз бетімен жоспарлауды және жуапкершілікті көздейтін басшының басқаруымен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық қызмет	Кестенің сапасын тексеру	Техникалық регламентке сәйкес кесте сапасының негізгі көрсеткіштері
------	---	--------------------------	---

"Тігін өндірісі және киімді модельдеу"
кәсіби стандартына 3-қосымша

1-кесте. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланысы

Қазақстан Республикасы Кәсіптердің мемлекеттік жіктеуіші (КМЖ)	
Базалық топ	5146- Жеке іс тігумен және киім мен аяқ киімді жөндеумен айналысатын қызметкерлер
Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы (БТБА)	
БТБА шығарылымы, бөлімі	46-шығарылым, Тігін өндірісі (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы "24" желтоқсандағы № 493-ө-м бұйрығымен бекітілген)
БТБА бойынша кәсіп	Тігіп пішуші (4-7)
СБШ біліктілік деңгейі	БТБА бойынша разрядтары
3	4-5
4	6-7

2-кесте. Тігіп пішушінің еңбек жағдайына, біліміне және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар

Кәсібі бойынша болуы мүмкін жұмыс орындары (кәсіпорындар, ұйымдар)	Тігін кәсіпорындарындағы жабдықталған және аттестатталған жұмыс орындары	
Зиянды және қауіпті еңбек жағдайы	жоқ	
Жұмысқа рұқсат берудің ерекше жағдайлары	Медициналық қарсы көрсетілімдердің жоқ болуы (086 нысан бойынша анықтама), ТҚ бойынша нұсқамадан өту	
СБШ біліктілік деңгейі	Кәсіби білім алу мен оқыту деңгейі	Талап етілетін жұмыс тәжірибесі
3	Практикалық тәжірибе немесе жалпы орта білім немесе негізгі орта білімнің негізінде техникалық және кәсіби білім немесе практикалық тәжірибесіз жалпы орта білім болған кезде кәсіби даярлау (білім беру мекемелерінің негізінде бір жылға дейін кәсіби даярлау бағдарламалары бойынша курстар немесе корпоративті оқыту).	Талап етілмейді
4	Жоғары дәрежелі техникалық және кәсіби білім (қосымша кәсіби дайындық) және практикалық тәжірибе.	СБШ 3-деңгейінде кем дегенде 3 жыл

3-кесте. Тігіп пішуші орындайтын еңбек функцияларын анықтайтын КС бірліктерінің тізбесі

--	--

Еңбек функциясының №	Еңбек функциясының атауы (кәсіби стандарттың бірліктері)
1	Материалды таңдау және дайындау, төсеме сапасын тексеру, шағын ақауларды жою
2	Тігін бұйымдарын пішу
3	Үлгінің сапасы мен жиынтықталуын тексеру

4-кесте. Тігіп пішуші орындайтын КС бірліктерінің сипаттамасы

Еңбек функциясының №	Еңбек мәні	Еңбек құралдары	Міндеттер (еңбек іс-әрекеттері)
1	Тоқыма материал	Құрылғылар	1-1) Материалды таңдау және дайындау
	Тоқыма материал	Құрылғылар	1-2) Төсеме сапасын тексеру
	Жабдық	Пішу жабдығы	1-3) Пішу жабдығын іске қосу
2	Ірі бөлшектер	Пішу жабдығы	2-1) Ірі бөлшектерді пішу
	Ұсақ бөлшектер	Пішу жабдығы	2-2) Ұсақ бөлшектерді пішу
3	Пішім	Құрылғылар	3-1) Пішімнің жиынтықталуы
	Пішім	Құрылғылар	3-2) Пішім сапасын тексеру

5-кесте. СБШ бойынша 3-біліктілік деңгейіндегі тігіп пішушінің құзыреттеріне қойылатын талаптар

Міндет №	Жеке және кәсіби құзыреттері	Біліктері мен дағдылары	Білімі
1-1)	Материалды пішуге таңдау және дайындау кезінде шектеулі жауапкершілікті және белгілі бір дербестік деңгейін көздейтін басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық қызмет	Тоқыма материалдың ақауларын табу	Материалдың қасиеттері
1-2)	Төсеме сапасын тексеру кезінде шектеулі жауапкершілікті және белгілі бір дербестік деңгейін көздейтін басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық қызмет	Пішу картасына сәйкес төсеме салу	Пішу кезіндегі маталардың түрлері мен тәсілдері, төсемеге қойылатын талаптар

1-3)	Жабдықтың аздаған ақауларын жою кезінде шектеулі жауапкершілікті және белгілі бір дербестік деңгейін көздейтін басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық қызмет	Жабдықтың аздаған ақауларын жою	Бағдарламалық жасақтамасы бар жабдықтың негізгі жұмыс істеу принциптері
2-1)	Төсеу кезінде шектеулі жауапкершілікті және белгілі бір дербестік деңгейін көздейтін басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық қызмет	Материалдарды және бұйымға жұмсалатын материал нормаларын ұтымды пайдаланумен пішу	Ірі бөлшектерді пішу технологиясы
3-1)	Жеке бөлшектерді пішу кезінде шектеулі жауапкершілікті және белгілі бір дербестік деңгейін көздейтін басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық қызмет	Ұсақ бөлшектерді пішу	Пішу талаптары, ұсақ бөлшектерді технологиялық пішу режимдері
2-2)	Ірі бөлшектерді пішу кезінде өз бетінше жоспарлауды және жауапкершілікті көздейтін басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық қызмет	Ұсақ бөлшектерді пішу	Пішуге қойылатын талаптар, ұсақ бөлшектерді технологиялық пішу режимдері
3-2)	Пішілген бөлшек сапасын бағалау кезінде өз бетінше жоспарлауды және жауапкершілікті көздейтін басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық қызмет	Пішілген бөлшек сапасын тексеру	Пішілген бөлшектердің негізгі көрсеткіштері, пішуді жиынтықтау кезіндегі талаптар

6-кесте. СБШ бойынша 4-біліктілік деңгейіндегі тігіп пішушінің құзыреттеріне қойылатын талаптар

Міндет №	Жеке және кәсіби құзыреттері	Біліктері мен дағдылары	Білімі
	Міндеттерді өз еркімен белгілеуін, нормаларды ұйымдастыру және іске		

2-2)	асыруды бақылауын, жеке модельдеуді қажет ететін киімнің аса күрделі, көркем бұйымдарын жасау, жаңа модельдерді әзірлеуге қатысу үшін жауапкершілікті көздейтін басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық-басқарушылық қызмет	Күрделі бұйымдарды дайындау	Киімді құрастыру мен материалды пішудің технологиялары мен озық әдістеріне қойылатын талаптар
------	--	-----------------------------	---

"Тігін өндірісі және киімді модельдеу"
кәсіби стандартына 4-қосымша

1-кесте. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланысы

Қазақстан Республикасы Кәсіптердің мемлекеттік жіктеуіші (КМЖ)	
Базалық топ	3111 – техник-технолог
Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы (БТБА)	
БТБА шығарылымы, бөлімі	-
БТБА бойынша кәсіп	-
СБШ біліктілік деңгейі	БТБА бойынша разрядтары
Басшылардың, мамандардың және басқа қызметшілердің лауазымдарының біліктілік анықтамалығы	
СБШ біліктілік деңгейі	Санаттар
КС бойынша лауазымы	техник-технолог
4	4

2-кесте. Техник-технологтың еңбек жағдайына, біліміне және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар

Кәсібі бойынша болуы мүмкін жұмыс орындары (кәсіпорындар, ұйымдар)	Тігін кәсіпорындарындағы жабдықталған және аттестатталған жұмыс орындары	
Зиянды және қауіпті еңбек жағдайы	жоқ	
Жұмысқа рұқсат берудің ерекше жағдайлары	Медициналық қарсы көрсетілімдердің жоқ болуы (086 нысан бойынша анықтама), ТҚ бойынша нұсқамадан өту	
СБШ біліктілік деңгейі	Кәсіби білім алу мен оқыту деңгейі	Талап етілетін жұмыс тәжірибесі
4.1	Техникалық және кәсіптік білімнің белгіленген біліктілік деңгейі және практикалық жұмыс тәжірибесі	Жұмыс өтіліне талаптардың көрсетіліуізі
4.2	Техникалық және кәсіптік білімнің белгіленген біліктілік деңгейі және практикалық жұмыс тәжірибесі	Санатсыз техник лауазымында жұмыс өтілі кем дегенде 2 жыл

3-кесте. Техник-технолог орындайтын еңбек функцияларын анықтайтын КС бірліктерінің тізбесі

--	--

Еңбек функциясының №	Еңбек функциясының атауы (кәсіби стандарттың бірліктері)
1	Бұйымдарды дайындауға материалдар пакетін құрастыру, жобалық-техникалық құжаттаманы ресімдеу
2	тігін бұйымдарын дайындау цехтарын жобалау, пішуді ұйымдастыру, тігушілер, тігіншілердің жұмысын ұйымдастыру
3	Өңделген бөлшектердің, түйіндердің және өңделген бұйымның Сасаны тексеру, еңбек қорғау талаптарын сақтауды бақылау

4-кесте. Техник-технолог орындайтын КС бірліктерінің сипаттамасы

Еңбек функциясының №	Еңбек мәні	Еңбек құралдары	Міндеттер (еңбек іс-әрекеттері)
1	Тоқыма материал, пішім	Лекало	1-1) Тігін бұйымдарын дайындауға арналған материалды таңдау және дайындау
	Тоқыма материал, пішім	Лекало, компьютерлік бағдарлама	1-2) Пішім сапасын тексеру
	Тоқыма материал, пішім	Тігін жабдығы	1-3) Тігін жабдығын дайындау (тазалау, толтыру)
2	Материал, пішім	Тігін жабдығы, жіптер	2-1) Жеке бөлшектерді тігу
	Жартылай фабрикаттар	Тігін жабдығы, жіптер	2-2) Жеке түйіндерді тігу
	Жартылай фабрикаттар	Тігін жабдығы, жіптер	2-3) Дайын бұйымды тігу
3	Бұйым	Құрылғылар	3-1) Өңделген бөлшек сапасын тексеру
	Бұйым	Техникалық өлшеу табелі	3-2) Өңделген түйіннің сапасын тексеру
	Бұйым	Техникалық өлшеу табелі	3-3) Өңделген бұйымның сапасын тексеру

5-кесте. СБШ бойынша 4-біліктілік деңгейіндегі техник-технологтың құзыреттеріне қойылатын талаптар

Міндет №	Жеке және кәсіби құзыреттері	Біліктері мен дағдылары	Білімі
1-1)	Материалды таңдау және дайындау кезіндегі бағынышты қызметкерлердің міндеттерді өз бетімен белгілеуін, нормаларды ұйымдастыру және іске асыруды бақылауын	Тоқыма материалдың сапасы мен ақауларын табу	

	басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық-басқарушылық қызметінде		Тоқыма материалдың қасиеттері
1-2)	Пішу сапасын тексеру кезіндегі бағынышты қызметкерлердің міндет-терді өз бетімен белгілеуін, нормаларды ұйымдастыру және іске асыруды бақылауын басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық-басқарушылық қызметінде	Пішу ақауларын табу	Пішу ақауларының түрлері
1-3)	Жабдықтың аздаған ақауларын жою кезіндегі бағынышты қызметкерлердің міндеттерді өз бетімен белгілеуін, нормаларды ұйымдастыру және іске асыруды бақылауын басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық-басқарушылық қызметінде	Жабдықтың аздаған ақауларын жою және толтыру	Пішу және тігін жабдығының негізгі жұмыс істеу принциптері
2-1)	Жеке бөлшектерді тігу кезіндегі бағынышты қызметкерлердің міндеттерді өз бетімен белгілеуін, нормаларды ұйымдастыру және іске асыруды бақылауын басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық-басқарушылық қызметінде	Тігін жабдығын қолданумен жеке бөлшектерді технологиялық өңдеу	Тігін машиналарының, оның ішінде автоматты және жартылай автоматты машиналардың жұмыс істеу принципі, жеке бөлшектерді өңдеудің технологиялық режимдері

2-2)

Жеке бөлшектерді тігу кезіндегі бағынышты қызметкерлердің міндеттерді өз бетімен белгілеуін, нормаларды ұйымдастыру және іске асыруды бақылауын басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық-басқарушылық қызметінде

Белгіленген технологиялық режимдерге сәйкес жеке түйіндерді өңдеу

			өңдеудің технологиялық режимдері
3-1)	Өңделген бөлшектердің сапасын тексеру кезіндегі бағынышты қызметкерлердің міндеттерді өз бетімен белгілеуін, нормаларды ұйымдастыру және іске асыруды бақылауын басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық-басқарушылық қызметінде	Өңделген бөлшектердің сапасын тексеру	Техникалық регламенттерге сәйкес негізгі сапа көрсеткіштері
3-2)	Өңделген түйіндердің сапасын тексеру кезіндегі бағынышты қызметкерлердің міндеттерді өз бетімен белгілеуін, нормаларды ұйымдастыру және іске асыруды бақылауын басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық-басқарушылық қызметінде	Өңделген түйіндердің сапасын тексеру	Техникалық регламенттерге сәйкес негізгі сапа көрсеткіштері
2-3)	Міндеттерді өз еркімен белгілеуін, нормаларды ұйымдастыру және іске асыруды бақылауын, дайын бұйымды тігу үшін жауапкершілікті көздейтін басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық-басқарушылық қызмет,	Бағдарламалық жасақтамасы бар соңғы буын жабдығында материалды технологиялық өңдеу	Дайын бұйымды өңдеу және құрастыру режимдері
3-3)	Міндеттерді өз еркімен белгілеуін, нормаларды ұйымдастыру және іске асыруды бақылауын, өңделген бұйымның сапасын тексеру үшін жауапкершілікті көздейтін басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық-басқарушылық қызмет,	Өңделген дайын бұйымның сапасын тексеру	Техникалық регламенттерге сәйкес негізгі сапа көрсеткіштері

"Тігін өндірісі және киімді модельдеу"
кәсіби стандартына 5-қосымша

1-кесте. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланысы

Қазақстан Республикасы Кәсіптердің мемлекеттік жіктеуіші (КМЖ)	
Базалық топ	2146 - Модельер-конструктор
Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы (БТБА)	
БТБА шығарылымы, бөлімі	-
БТБА бойынша кәсіп	-
СБШ біліктілік деңгейі	БТБА бойынша разрядтары
-	-
Басшылардың, мамандардың және басқа қызметшілердің лауазымдарының біліктілік анықтамалығы	
СБШ біліктілік деңгейі	Санаттар
Басшылардың, мамандардың және басқа қызметшілердің лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары	
СБШ біліктілік деңгейі	Санаттар
	модельер-конструктор
4	4

2-кесте. Модельер-конструктордың еңбек жағдайына, біліміне және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар

Кәсібі бойынша болуы мүмкін жұмыс орындары (кәсіпорындар, ұйымдар)	Тігін кәсіпорындарындағы жабдықталған және атестатталған жұмыс орындары	
Зиянды және қауіпті еңбек жағдайы	жоқ	
Жұмысқа рұқсат берудің ерекше жағдайлары	Медициналық қарсы көрсетілімдердің жоқ болуы (086 нысан бойынша анықтама), ТҚ бойынша нұсқамадан өту	
СБШ біліктілік деңгейі	Кәсіби білім алу мен оқыту деңгейі	Талап етілетін жұмыс тәжірибесі
4.1	Техникалық және кәсіптік білімнің белгіленген біліктілік деңгейі және практикалық жұмыс тәжірибесі	Жұмыс өтіліне талаптардың көрсетілуі
4.2	Техникалық және кәсіптік білімнің белгіленген біліктілік деңгейі және практикалық жұмыс тәжірибесі	Санатсыз техник лауазымында жұмыс өтілі кем дегенде 2 жыл

3-кесте. Модельер-конструктор орындайтын еңбек функцияларын анықтайтын КС бірліктерінің тізбесі

Еңбек функциясының №	Еңбек функциясының атауы (кәсіби стандарттың бірліктері)
1	Модель эскизі бойынша бұйымның базалық құрастырмасын дайындау
2	Модельдік құрастырманы әзірлеу, лекало жиынтығын дайындау
3	Бұйымның тәжірибелік үлгісін дайындау арқылы сынамау

4-кесте. Модельер-конструктор орындайтын КС бірліктерінің сипаттамасы

Еңбек функциясының №	Еңбек мәні	Еңбек құралдары	Міндеттер (еңбек іс-әрекеттері)
1	Материал, эскиздер	Құрылғылар	1-1) Моданың перспективалы бағытына сәйкес модель эскизін әзірлеу
	Құрал-сайман (қарындаш, қағаз)	Үстел мен құрылғылар	1-2) Негізгі өлшем-бойға құрастырманың базалық негізін құру
2	Құрал-сайман (қарындаш, қағаз)	Үстел мен құрылғылар	2-1) Бұйымның модельдік құрастырмасын әзірлеу 2-2) Лекало жиынтығын дайындау
3	Материал	Құрылғылар	3-1) Түрлі өлшемді-бойлы бұйымдардың тәжірибелік үлгілерін дайындау

5-кесте. СБШ бойынша 4-біліктілік деңгейіндегі модельер-конструктордың құзыреттеріне қойылатын талаптар

Міндет №	Жеке және кәсіби құзыреттері	Біліктері мен дағдылары	Білімі
1-1)	Модель эскиздерін әзірлеу кезіндегі бағынышты қызметкерлердің міндет-терді өз бетімен белгілеуін, нормаларды ұйымдастыру және іске асыруды бақылауын басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық-басқарушылық қызметінде	Киім эскиздерін техникалық сурет түрінде орындау	Моданың перспективалы бағыты
1-2)	Бұйымның базалық құрастырмасын құру кезіндегі бағынышты қызметкерлердің міндет-терді өз бетімен белгілеуін, нормаларды ұйымдастыру және іске асыруды бақылауын басшылық етумен нормаларды іске асыру	Құрастырманың бұйымға базалық негізін салу	Құрастырманы құру әдістері мен әдістемелері,

	б о й ы н ш а орындаушылық-басқару шылық қызметінде		компьютерлік бағдарламалар
2-1)	Модельдік құрастырма әзірлеу кезіндегі бағынышты қызметкерлердің міндеттерді өз бетімен белгілеуін, нормаларды ұйымдастыру және іске асыруды бақылауын басшылық етумен нормаларды іске асыру б о й ы н ш а орындаушылық-басқару шылық қызметінде	Модельдік құрастырманы әзірлеу	Матаның қасиеттері, өңдеу технологиясы, модельдеу әдістерімен түрлері компьютерлік бағдарламалар, АЖЖ
2-2)	Лекало кешенін дайындау үшін өз бетімен жоспарлауды және жауапкершілікті көздейтін басшының басқаруымен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық қызмет	Күрделі модельдік құрастырмаларды құру, қолдан және компьютерлік бағдарламалардың көмегімен лекало кешенін әзірлеу	Күрделі модельдік құрастырмаларды құру әдістері мен тәсілдері, лекало жасау, компьютерлік бағдарламалар, АЖЖ
3-1)	Дайын бұйымның сапасын тексеруде өз бетімен жоспарлауды және жауапкершілікті көздейтін басшының басқаруымен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық қызмет	Бұйымның сынамалы үлгісін дайындау	Бұйымның сапасына, өңдеу технологиясына қойылатын талаптар

"Тігін өндірісі және киімді модельдеу"
кәсіби стандартына 6-қосымша

1-кесте. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланысы

Қазақстан Республикасы Кәсіптердің мемлекеттік жіктеуіші (КМЖ)	
Базалық топ	5146 - Жеке іс тігумен және киім мен аяқ киімді жөндеумен айналысатын қызметкерлер
Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы (БТБА)	
БТБА шығарылымы, бөлімі	46-шығарылым, Тігін өндірісі (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы "24" желтоқсандағы № 493-ө-м бұйрығымен бекітілген)
БТБА бойынша кәсіп	Бас киім модашысы (3-6)
СВШ біліктілік деңгейі	БТБА бойынша разрядтары
3	3-4
4	5-6

2-кесте. Бас киім модашысының еңбек жағдайына, біліміне және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар

Кәсібі бойынша болуы мүмкін жұмыс орындары (кәсіпорындар, ұйымдар)		Тігін кәсіпорындарындағы жабдықталған және атестатталған жұмыс орындары
Зиянды және қауіпті еңбек жағдайы		жоқ
Жұмысқа рұқсат берудің ерекше жағдайлары		Медициналық қарсы көрсетілімдердің жоқ болуы (086 нысан бойынша анықтама), ТҚ бойынша нұсқамадан өту
СБШ біліктілік деңгейі	Кәсіби білім алу мен оқыту деңгейі	Талап етілетін жұмыс тәжірибесі
3	Практикалық тәжірибе немесе жалпы орта білім немесе негізгі орта білімнің негізінде техникалық және кәсіби білім немесе практикалық тәжірибесіз жалпы орта білім болған кезде кәсіби даярлау (білім беру мекемелерінің негізінде бір жылға дейін кәсіби даярлау бағдарламалары бойынша курстар немесе корпоративті оқыту).	Талап етілмейді
4	Жоғары дәрежелі техникалық және кәсіби білім (қосымша кәсіби дайындық) және практикалық тәжірибе.	СБШ 3-деңгейінде 3 жыл

3-кесте. Бас киім модашысы орындайтын еңбек функцияларын анықтайтын КС бірліктерінің тізбесі

Еңбек функциясының №	Еңбек функциясының атауы (кәсіби стандарттың бірліктері)
1	Материалды таңдау және дайындау, заттың сапасын тексеру, қолданылатын жабдықтың шағын ақауларын жою
2	Бас киімдерді дайындау (пішу, тігу, қосарлау)
3	Өңделген бұйымның сапасын бақылау

4-кесте. Бас киім модашысы орындайтын КС бірліктерінің сипаттамасы

Еңбек функциясының №	Еңбек мәні	Еңбек құралдары	Міндеттер (еңбек іс-әрекеттері)
1	Материал, фурнитура	Құрылғылар	1-1): Материалды таңдау және дайындау
	Материал, фурнитура	Құрылғылар	1-2) Заттың сапасын тексеру
	Материал, фурнитура	Жабдық	1-3) Жабдықтың шағын ақауларын анықтау, жою
2	Негізгі материал, қосарлау материалы, жіптер	Тігін жабдығы және арнайы қалыптары	2-1) Жеке бөлшектерді тігу және қосарлау
	Материал, фурнитура	Тігін жабдығы	2-2) жеке түйіндерді тігу
	Жеке түйіндер тігетін жіптер	Тігін жабдығы	2-3) Дайын бұйымды тігу

3	Бұйым	Құрылғылар	3-1) Өңделген бөлшектің сапасын тексеру
	Бұйым Құжат	Техникалық өлшеу табелі	3-2) Өңделген түйіннің сапасын тексеру
			3-3) Өңделген бұйымның сапасын тексеру

5-кесте. СБШ бойынша 3-біліктілік деңгейіндегі бас киім модашысының құзыреттеріне қойылатын талаптар

Міндет №	Жеке және кәсіби құзыреттері	Біліктері мен дағдылары	Білімі
1-1)	Материал түрлерін таңдау және дайындау таңдау және дайындау кезіндегі шектеулі жауапкершілікті және белгілі бір дербестік деңгейін көздейтін, басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық қызмет	Материалдың түрлерін тани білу	Материалдың қасиеттерін білу
1-2)	Материалдар мен фурнитураның ақауларын тану кезіндегі шектеулі жауапкершілікті және белгілі бір дербестік деңгейін көздейтін, басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық қызмет	Материалдар мен фурнитураның ақауларын тани білу	Ақау түрлерін тани білу
1-3)	Шағын ақауларды жою кезіндегі өз бетінше жоспарлауды, жауапкершілікті кезіндегі шектеулі жауапкершілікті және белгілі бір дербестік деңгейін көздейтін, басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық қызмет	Шағын ақауларды жөндей алу	Қолданылатын жабдықтың негізгі жұмыс принципін білу
2-1)	Бұйым нысандары бойынша технологиялық тігу және қосарлау үшін жауапкершілікті, өз бетінше жоспарлауды кезіндегі шектеулі жауапкершілікті және		

	белгілі бір дербестік деңгейін көздейтін, басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық қызмет	Бұйым нысандары бойынша технологиялық тігу және қосарлау	Тоқыма және қосарлау материалдарының қасиеттері
2-2)	Жеке түйіндерді тоқу үшін жауапкершілікті, өз бетінше жоспарлауды кезіндегі шектеулі жауапкершілікті және белгілі бір дербестік деңгейін көздейтін, басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық қызмет	Жеке түйіндерді технологиялық өңдеп білу	Жеке түйіндерді технологиялық өңдеу режимдері, түрлі материалдан бас киім дайындау әдістері мен тәсілдері, операцияларды орындау реттілігі
2-3)	Бұйымды технологиялық монтаждау кезінде өз бетінше жоспарлауды және жауапкершілікті көздейтін басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық қызмет	Бұйымды технологиялық құрастыруды білу	Бұйымды технологиялық өңдеу режимдерін білу
3-1)	Қосарланған бөлшек сапасын тексеру кезінде өз бетінше жоспарлауды және жауапкершілікті көздейтін басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық қызмет	Қосарланған бөлшек сапасын тексеріп білу	Өңделген бөлшектің негізгі сапалық көрсеткіштерін білу
3-2)	Өңделген түйін сапасын тексеру кезінде өз бетінше жоспарлауды және жауапкершілікті көздейтін басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық қызмет	Өңделген түйіннің сапасын тексеріп білу	Өңделген түйіннің негізгі сапалық көрсеткіштерін білу
3-3)	Дайын бұйым сапасын тексеру кезінде өз бетінше жоспарлауды және жауапкершілікті көздейтін басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық қызмет	Дайын бұйым сапасын тексеріп білу	Өңделген бұйымның негізгі сапалық көрсеткіштерін, ақаулардың пайда болу себептерін және олардың алдын алу шараларын білу

7-кесте. СБШ бойынша 4-біліктілік деңгейіндегі бас киім модашысының

құзыреттеріне қойылатын талаптар

Міндет №	Жеке және кәсіби құзыреттері	Біліктері мен дағдылары	Білімі
2-3)	Күрделі пішімді бұйымды монтаждауды технологиялық жүргізу үшін жауапкершілікті, бағынышты қызметкерлердің міндеттерді өз еркімен белгілеуін, нормаларды ұйымдастыру және іске асыруды бақылауын көздейтін, басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық-басқарушылық қызмет	Күрделі пішімді бұйымды монтаждауды технологиялық жүргізу	Тұтас бұйымды технологиялық өңдеу режимдері

"Тігін өндірісі және киімді модельдеу"
кәсіби стандартына 7-қосымша

1-кесте. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланысы

Қазақстан Республикасы Кәсіптердің мемлекеттік жіктеуіші (КМЖ)	
Базалық топ	7443-Тігін өнеркәсібі жұмысшыларының кәсіптері
Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы (БТБА)	
БТБА шығарылымы, бөлімі	46-шығарылым, Тігін өндірісі (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы "24" желтоқсандағы № 493-ө-м бұйрығымен бекітілген)
БТБА бойынша кәсіп	Тігінші (2-7)
СБШ біліктілік деңгейі	БТБА бойынша разрядтары
2	2
3	3-4
4	5-7

2-кесте. Тігіншінің еңбек жағдайына, біліміне және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар

Кәсібі бойынша болуы мүмкін жұмыс орындары (кәсіпорындар, ұйымдар)	Тігін кәсіпорындарындағы жабдықталған және аттестатталған жұмыс орындары	
Зиянды және қауіпті еңбек жағдайы	жоқ	
Жұмысқа рұқсат берудің ерекше жағдайлары	Медициналық қарсы көрсетілімдердің жоқ болуы (086 нысан бойынша анықтама), ТҚ бойынша нұсқамадан өту	
СБШ біліктілік деңгейі	Кәсіби білім алу мен оқыту деңгейі	Талап етілетін жұмыс тәжірибесі
2	Практикалық тәжірибе немесе негізгі орта білімнен кем емес жалпы орта білімі болған кезде кәсіби даярлау (білім беру мекемесі негізінде қысқа	Талап етілмейді

	мерзімді курстар немесе корпоративті білім беру) не /немесе ересектерді қайта даярлау	
3	Практикалық тәжірибе немесе жалпы орта білім немесе негізгі орта білімнің негізінде техникалық және кәсіби білім немесе практикалық тәжірибесіз жалпы орта білім болған кезде кәсіби даярлау (білім беру мекемелерінің негізінде бір жылға дейін кәсіби даярлау бағдарламалары бойынша курстар немесе корпоративті оқыту).	ҰБШ 2-деңгейінде кем дегенде 1 жыл
4	Жоғары дәрежелі техникалық және кәсіби білім (қосымша кәсіби дайындық) және практикалық тәжірибе.	ҰБШ 3-деңгейінде кем дегенде 3 жыл

3-кесте. Тігінші орындайтын еңбек функцияларын анықтайтын КС бірліктерінің тізбесі

Еңбек функциясының №	Еңбек функциясының атауы (кәсіби стандарттың бірліктері)
1	Пішу сапасын тексеру, қолданылатын жабдықтың ақауларын жою
2	Жеке тапсырыстар бойынша, эталон үлгілер, табиғи, синтетикалық және аралас маталардан, тоқыма маталардан конструктивтік тұрғыдан әр түрлі, түрлі мақсаттағы киім бұйымдарының үлгілері бойынша киім тігу
3	Тігілген бұйым, бөлшек, түйіндердің сапасын тексеру

4-кесте. Тігінші орындайтын КС бірліктерінің сипаттамасы

Еңбек функциясының №	Еңбек мәні	Еңбек құралдары	Міндеттер (еңбек іс-әрекеттері)
1	Пішу, лекало	Құрылғы	1-1) Пішу сапасын тексеру
	Құрал-сайман	Жабдық пен құрылғы	1-2) Қолданылатын жабдықтың немесе құрылғының ақауларын жою
2	Пішу, жартылай фабрикаттар	Тігін жабдығы	2-1) Жеке бөлшектер мен түйіндерді тігу
	жартылай фабрикаттар	Тігін жабдығы	2-2) Жеке тапсырыстар бойынша, эталон үлгілер, табиғи, синтетикалық және аралас маталардан, тоқыма маталардан конструктивтік тұрғыдан әр түрлі, түрлі мақсаттағы киім бұйымдарының үлгілері бойынша киім тігу

3	Сызғыштар жүйесі, нормативтік құжаттар	Құрылғы	3-1) Тігілген бұйым, бөлшек, түйіндердің сапасын тексеру
---	--	---------	--

5-кесте. СБШ бойынша 2-біліктілік деңгейіндегі тігіншінің құзыреттеріне қойылатын талаптар

Міндет №	Жеке және кәсіби құзыреттері	Біліктері мен дағдылары	Білімі
1-1)	Пішу сапасын тексеру кезінде шектеулі жауапкершілікті және белгілі бір дербестік деңгейін көздейтін басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық қызмет	Пішу сапасын тексеру	Пішу сапасына қойылатын талаптар

6-кесте. СБШ бойынша 3-біліктілік деңгейіндегі тігіншінің құзыреттеріне қойылатын талаптар

Міндет №	Жеке және кәсіби құзыреттері	Біліктері мен дағдылары	Білімі
1-2)	Технологиялық тігін жабдығын ретке келтіру мен сынау үшін өз бетінше жоспарлауды, жауапкершілікті көздейтін басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық қызмет	Заманауи технологиялық жабдық пен құрылғыны ретке келтіру	Жабдық пен кіші механизация құралдарының және бағдарламалық жасақтамасы бар заманауи жабдықтың жұмыс істеу принциптері
2-1)	Бұйымдарды дайындау режимдерін жасау кезіндегі шектеулі жауапкершілікті және белгілі бір дербестік деңгейін көздейтін, басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық қызмет	Жеке бөлшектер мен түйіндерді тігу	Тігу жолдарының, жөндеудің және ылғалды-жылы көрсетілген тігін бұйымдарын өңдеудің әдістері

7-кесте. СБШ бойынша 4-біліктілік деңгейіндегі тігіншінің құзыреттеріне қойылатын талаптар

Міндет №	Жеке және кәсіби құзыреттері	Біліктері мен дағдылары	Білімі
	Міндеттерді өз бетінше белгілеуін, нормаларды		

2-2)	ұйымдастыру және іске асыруды бақылауын, бұйымды тігу нәтижесі үшін жауапкершілікті көздейтін басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық-басқарушылық қызмет	Тұтас бұйымды тігу, жеке бөлшектер мен түйіндердің монтажын жасау	Тігін бұйымдарды өңдеу технологиямы, қолданылатын материалдардың түрлері мен қасиеттері, қолданылатын машиналардың құрылысы
3-1)	Міндеттерді өз бетінше белгілеуін, нормаларды ұйымдастыру және іске асыруды бақылауын, бұйымның сапасын тексеру нәтижесі үшін жауапкершілікті көздейтін басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық-басқарушылық қызмет	Өңдеген бөлшектегі, түйіндегі, дайын бұйымдағы ақауларды тани білу	Бұйымды дайындау сапасына қойылатын талаптар, тиісті техникалық регламенттер

"Тігін өндірісі және киімді модельдеу"
кәсіби стандартына 8-қосымша

1-кесте. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланысы

Қазақстан Республикасы Кәсіптердің мемлекеттік жіктеуіші (КМЖ)	
Базалық топ	7443-Тігін өнеркәсібі жұмысшыларының кәсіптері
Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы (БТБА)	
БТБА шығарылымы, бөлімі	46-шығарылым, Тігін өндірісі (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы "24" желтоқсандағы № 493-ө-м бұйрығымен бекітілген)
БТБА бойынша кәсіп	Тігуші (2-6)
СБШ біліктілік деңгейі	БТБА бойынша разрядтары
2	2
3	3-4
4	5-6

2-кесте. Тігушінің еңбек жағдайына, біліміне және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар

Кәсібі бойынша болуы мүмкін жұмыс орындары (кәсіпорындар, ұйымдар)	Тігін кәсіпорындарындағы жабдықталған және аттестатталған жұмыс орындары	
Зиянды және қауіпті еңбек жағдайы	жоқ	
Жұмысқа рұқсат берудің ерекше жағдайлары	Медициналық қарсы көрсетілімдердің жоқ болуы (086 нысан бойынша анықтама), ТҚ бойынша нұсқамадан өту	
СБШ біліктілік деңгейі	Кәсіби білім алу мен оқыту деңгейі	Талап етілетін жұмыс тәжірибесі

2	Практикалық тәжірибе немесе негізгі орта білімнен кем емес жалпы орта білімі болған кезде кәсіби даярлау (білім беру мекемесі негізінде қысқа мерзімді курстар немесе корпоративті білім беру) не /немесе ересектерді қайта даярлау	оқыту кезінде
3	Практикалық тәжірибе немесе жалпы орта білім немесе негізгі орта білімнің негізінде техникалық және кәсіби білім немесе практикалық тәжірибесіз жалпы орта білім болған кезде кәсіби даярлау (білім беру мекемелерінің негізінде бір жылға дейін кәсіби даярлау бағдарламалары бойынша курстар немесе корпоративті оқыту).	ҰБШ 2-деңгейінде кем дегенде 1 жыл
4	Жоғары дәрежелі техникалық және кәсіби білім (қосымша кәсіби дайындық) және практикалық тәжірибе.	ҰБШ 3-деңгейінде 1 жыл

3-кесте. Тігуші орындайтын еңбек функцияларын анықтайтын КС бірліктерінің тізбесі

Еңбек функциясының №	Еңбек функциясының атауы (кәсіби стандарттың бірліктері)
1	Пішу сапасын тексеру, қолданылатын жабдықтың ақауларын жою және толтыру
2	Машиналарда немесе қолдан түрлі материалдардан бұйымдарды тігу операцияларын орындау
3	Тігілген бұйым, жартылай фабрикаттардың сапасын тексеру

4-кесте. Тігуші орындайтын КС бірліктерінің сипаттамасы

Еңбек функциясының №	Еңбек мәні	Еңбек құралдары	Міндеттер (еңбек іс-әрекеттері)
1	Пішім	Құрылғы	1-1) Пішу сапасын тексеру
	Құрал-сайман	Жабдық пен құрылғы	1-2) Қолданылатын жабдықтың немесе құрылғының ақауларын жою және толтыру
2	Пішім	Тігін жабдығы	2-1) Бөлшектерді тігу мен өңдеу
	Түйіндер	Тігін жабдығы	2-2) Түйіндерді тігу мен өңдеу
	Дайын бұйым		2-3) Барлық бұйымды тігу және өңдеу
3	Бөлшектер, түйіндер, бұйым	Құрылғы	3-1) Дайын бұйым, бөлшек, түйіндердің сапасын тексеру

5-кесте. СБШ бойынша 2-біліктілік деңгейіндегі тігушінің

құзыреттеріне қойылатын талаптар

Міндет №	Жеке және кәсіби құзыреттері	Біліктері мен дағдылары	Білімі
1-1)	Пішу сапасын тексеру кезінде шектеулі жауапкершілікті және белгілі бір дербестік деңгейін көздейтін басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық қызмет	Пішу сапасын тексеру	Пішу сапасына қойылатын талаптар, пішім ақауларының түрлері
1-2)	Технологиялық тігін жабдығын ретке келтіру мен сынау кезінде шектеулі жауапкершілікті және белгілі бір дербестік деңгейін көздейтін басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық қызмет	Заманауи технологиялық жабдық пен құрылғыны ретке келтіру	Жабдық пен кіші механизация құралдарының және бағдарламалық жасақтамасы бар заманауи жабдықтың жұмыс істеу принциптері
2-1)	Бұйымдарды дайындау режимдерін әзірлеу кезінде шектеулі жауапкершілікті және белгілі бір дербестік деңгейін көздейтін басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық қызмет	Жеке бөлшектерді технологиялық тігу	Пішу сапасына қойылатын талаптар, дайындық және қарапайым операцияларды орындау әдістері мен тәсілдері, қызмет көрсетілетін машиналарды пайдалану мақсаты мен қағидалары, ине нөмірлері, жіпті бекіту ережелері, шпульді ауыстыру, жіпті және тігіс жиілігін тартуды реттеу қағидалары

6-кесте. СБШ бойынша 3-біліктілік деңгейіндегі тігушінің құзыреттеріне қойылатын талаптар

Міндет №	Жеке және кәсіби құзыреттері	Біліктері мен дағдылары	Білімі
2-2)	Түйіндерді дайындау кезінде шектеулі жауапкершілікті және белгілі бір дербестік деңгейін көздейтін басшылық етумен	Жеке түйіндерді технологиялық тігу	Материалдардың түрлері мен қасиеттері, қызмет көрсетілетін машиналардың құрылысы, тігін бұйымдарын өңдеудің

	нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық қызмет		жетілдірілген әдістері (АЖО)
2-3)	Бұйымдарды дайындау режимдерін әзірлеу кезінде шектеулі жауапкершілікті және белгілі бір дербестік деңгейін көздейтін басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық қызмет	Дайын бұйымды технологиялық тігу	Күрделі операцияларды орындау әдістері мен тәсілдері, тігін бұйымдарының ассортименті, бұйымдарын өңдеудің жетілдірілген әдістері (АЖО)
3-1)	Бұйым сапасын тексеру кезінде шектеулі жауапкершілікті және белгілі бір дербестік деңгейін көздейтін басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық қызмет	Өңделген бөлшек, түйін, дайын өнімдегі ақауларды тани білу	Дайындалған бөлшек, түйін, дайын бұйым сапасына қойылатын талаптар, тиісті техникалық регламент

7-кесте. СБШ бойынша 4-біліктілік деңгейіндегі тігушінің құзыреттеріне қойылатын талаптар

Міндет №	Жеке және кәсіби құзыреттері	Біліктері мен дағдылары	Білімі
2-2)	Міндеттерді өз бетінше белгілеуін, нормаларды ұйымдастыру және іске асыруды бақылауын, машиналарда немесе қолдан түрлі материалдардан бұйымдарды тігу операцияларын орындау үшін жауапкершілікті көздейтін басшылық етумен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық-басқарушылық қызмет	Күрделі модельдерді технологиялық тігу	Аса күрделі операцияларды орындау әдістері мен тәсілдері, қолданылатын машиналардың құрылысы

"Тігін өндірісі және киімді модельдеу"
кәсіби стандартына 9-қосымша

Келісу парағы

Ұйымның атауы
Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі.

Осы КС зарегистирован _____ тіркелді.
Кәсіби стандарттар тізбесіне _____ тіркеу нөмірімен енгізілді.
Хат (хаттама) № _____ Күні _____

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК